

Навіки

Літай,
бо осінь!

2018
Рубанівське

* * *

Відлітають лелеки... Стають у небесне коло... і танцюють прощальний танок над краєм свого дитинства... Над батьківщиною... Над креничанськими горами... Над моїм дахом... Прямо в цю мить... Вони летять... А ми лишаємося тут... Щемить чомусь серце... Світлий сум лягає на чоло ледь помітною тінню... І ластівки вже відлетіли... Напередодні... В медовий Спас... Принишло небо... Тиша сповила пагорби... І лише в яру ще гомонить птаство... Те, що мужньо лишається зимувати тут... В ріднім краї... Те, що буде тішити кольоровими грудочками моє око серед білого безкраю... В короткий зимовий день... Небо чисте... синє... Летять лелеки...

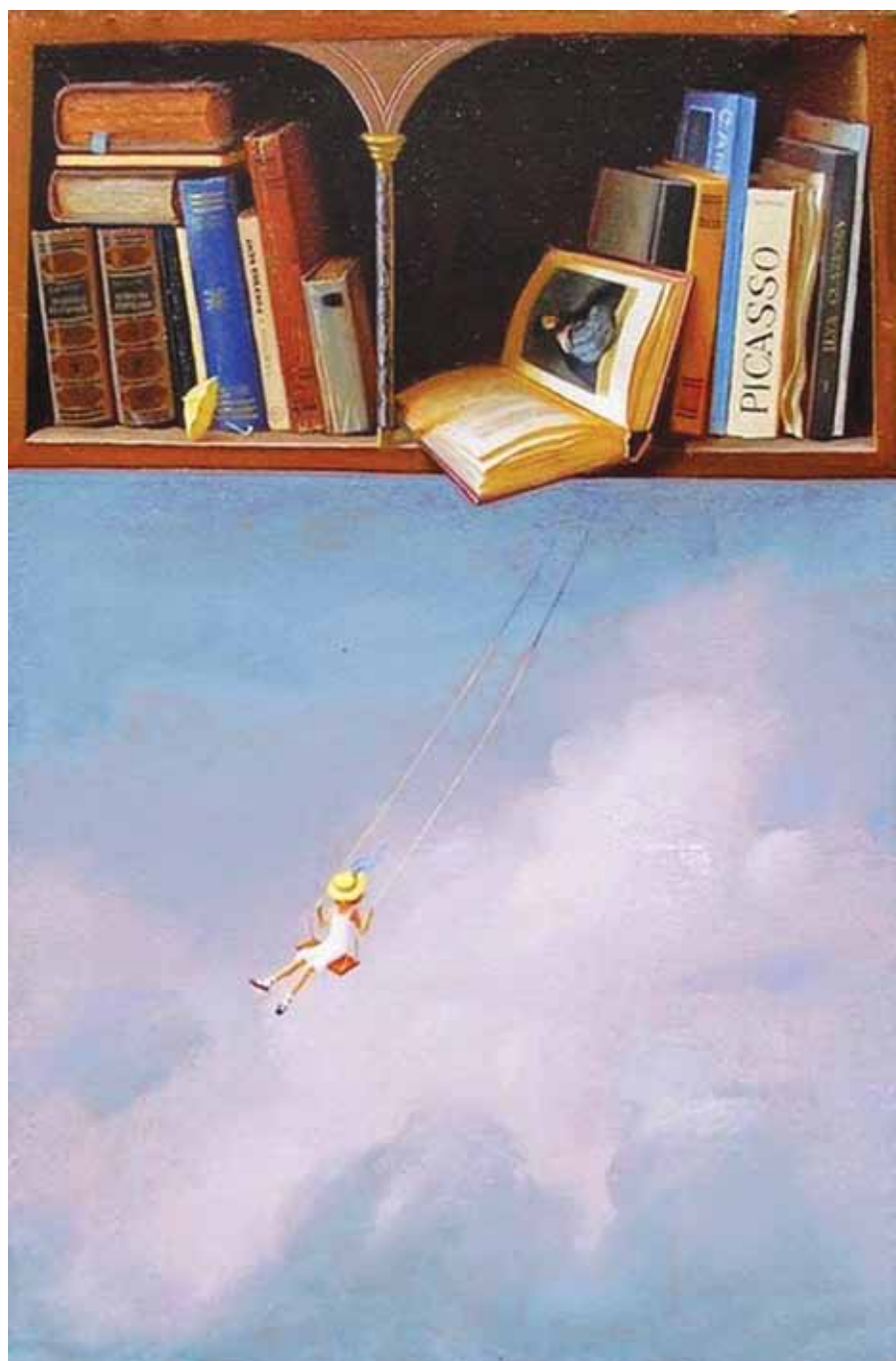
Yurii Nagulko

2018
Дніпро
Рубанівське

ISBN:

Видавництво "Навіки"
© Василь Пишний

Дорога... Шлях... Путь... Манівець... Стежина... Розпуття... А треба йти... Чи день... Чи вечір... Чи світанок... Треба йти... Смутно... Гірко... Радісно... Світло... Треба йти... Дорога не чекає... Хтось присів на узбіччі... І не може встати... Хтось скиглить, що стер ноги, і не рушить далі... Бо болить... Хтось видивляється доріжку серед пагорбів... Хочеться навання... Легко... Коли йдеш вгору самотньо... Несеш свій куций скарб... нехай і по каменистому косогору... Нехай і ноги твої збиті до крові... Тоді просто... Колись... дуже давно... нас, два відділки молодих хлопців, застала хуртовина серед безкраю поля... на військовому полігоні... Шлях щез... Бензин скінчився... Зв'язок обірвався... Ми... кинули машину... і йшли вервечкою, по пахвину грузнучи в свіжих заметах... Навання... Вперед... Мінялись... Волокли по два парашути... Пайок з'їли ще в кузові... А опісля... Хтось присів... Сказав, що більше не може... Хтось взяв його парашути... Рушили далі... Хтось став на коліна... Двоє закинули його руки собі на плечі... Хтось знову підхопив його парашути... Чомусь в той день не було дивним, що вперто йшли попереду... нагужені чужим... і своїм скарбом не найкремезніші... Ішли всупереч фізичним законам... Всупереч втомі... болі... Мовчки... І, на диво, ніби з кожним кроком все легше... Чи ангели нас несли... Чи шкодували замордованих безвістю і страхом товаришів... Вже потім... Коли випадком вперлись грудьми в хату з садочком... коли сиділи круг великого чугуна з паруючою картоплею... Зварена, вочевидь, була для свиней, але добра з сіллю і квашеним огірком... Дід з бабою... господарі хутора... нарізали сало... Хліб... Цибулю... Часник... Ми їли... За вікном лютувала хуртовина... Старенька стояла, впершись худеньким плечем в одвірок... і чомусь втирала сльози... Дід сидів з нами... Мовчав... І ми мовчали... Вдосвіта я пробудився на підлозі серед товаришів раніше інших...

Вийшов надвір... Сніг ще падав... Але вже можна було розібрати контури похиленої від віку клуні... Завалену снігом стару грушу... Хтось відкрив двері за моєю спиною... Господар... Привітався... Я відповів... То початок... сказав господар... Далі буде... і краще... А, мо, і гірше... Хто те може знати... Вчорашній день... тобі пам'ять... Йди попри неможливе... І дійдеш... Як багато доріг... Перехресть... і щодня... перед очима новий шлях... І новий міх... І втомлені ноги... Але... Дорогу осилить лише той... Хто йде... Щодня... Втомлений, чи ні... Спраглий... Зболений... Голодний... Бо там... за новим горизонтом... Хтось вміє твої ноги... витре твою сльозу... Однак і ти... в путі підтримай слабшого... Поділись хлібом... Дай води... Ти даєш... і міцніють твої ноги... Кріпне душа... Гартується серце... Дорога без кінця...

Yurii Nagulko

* * *

Ще трохи серпня. Але вже не встигли,
Не визначились: рідні, а чи ні.
Тремтять слова, мов яблука достиглі,
Зриваються й змовкають у стерні.

Надійде осінь, вийме з пляшок корки,
З дерев шампаном листя зашумить.
Дощі ітимуть кожного вівторка
І ще по середах, як добре задощить.

Стоятиме туман, немов опара,
Що в діжі літа так і не зійшов.
Життя брестиме небом, наче хмара,
Й трохи землю, мов життю зайшло.

Сім днів за вісім в тижневі, як в картах,
Коли ховали козир рукавами.
Думки із шальок “варто” і “не варто”
Наважаться до ирію з птахами.

Хтось нещасливий і без парасолі,
Мов пілігрим шукаючий тепла,
Зайде у жовтень, як заходять в Долю,
В якій, ще хтось, чутливий на слова.

І буде осінь щедра і всевишня,
Камін, гербата, жменька світлих дум.
Я щось таке тобі тоді напишу,
Де поміж слів не заблукає сум.

Я щось таке... Та є ще трохи серпня,
Слова - не мед, обжинки почуттів.
А яблука так гупають нестерпно -
Вродило ж заборонених плодів!

Ось це не можна, а отак - не треба,
Це не пасує сивому волоссю.
Літати пізно! Та шепоче небо:

- Літай, бо осінь...

Дзвінка Торохтушко

Жовтень

- 5 жовтня - Всесвітній День учителя
- 75 років тому народився священик Василь Пишний
- 14 жовтня - Покрова Пресвятої Богородиці
- День Захисника Вітчизни
- День Українського Козацтва
- День створення УПА

* * *

Не хочеться йти на вулицю.

Навколо суціль ідеальні люди.

Витріпують килими потерті,

ліжники і сусідські нерви.

Обговорюють останні новини про те,

що невдовзі із нами буде,

Якщо не підемо каятись

саме до їхньої автентичної церкви.

У світі високих матерій

актуальний кожен міліметр вкорочених шортів.

І заради спасіння ці люди нізащо й ніколи

не опростоволосяться.

Вони настільки відкриті й щирі,

що ненависть аж пульсує у них в аорті

І, щоб каменувати тебе -

каміння саме їм у руки проситься.

Це стратегія міста,

в яким виживають лише бездумні та сильні,

Це тактика знищення всього,

що в жодні в рамки не лізе.

Ідеальні люди - це колектив обізнаних і непомильних,

Які просто покликані,

аби все навколо вогнем і залізом

Очищати аж до сімейних цінностей

доби хрестових походів,

Вдягати у вишиванки авто,

собачок і синтетичну ялину.

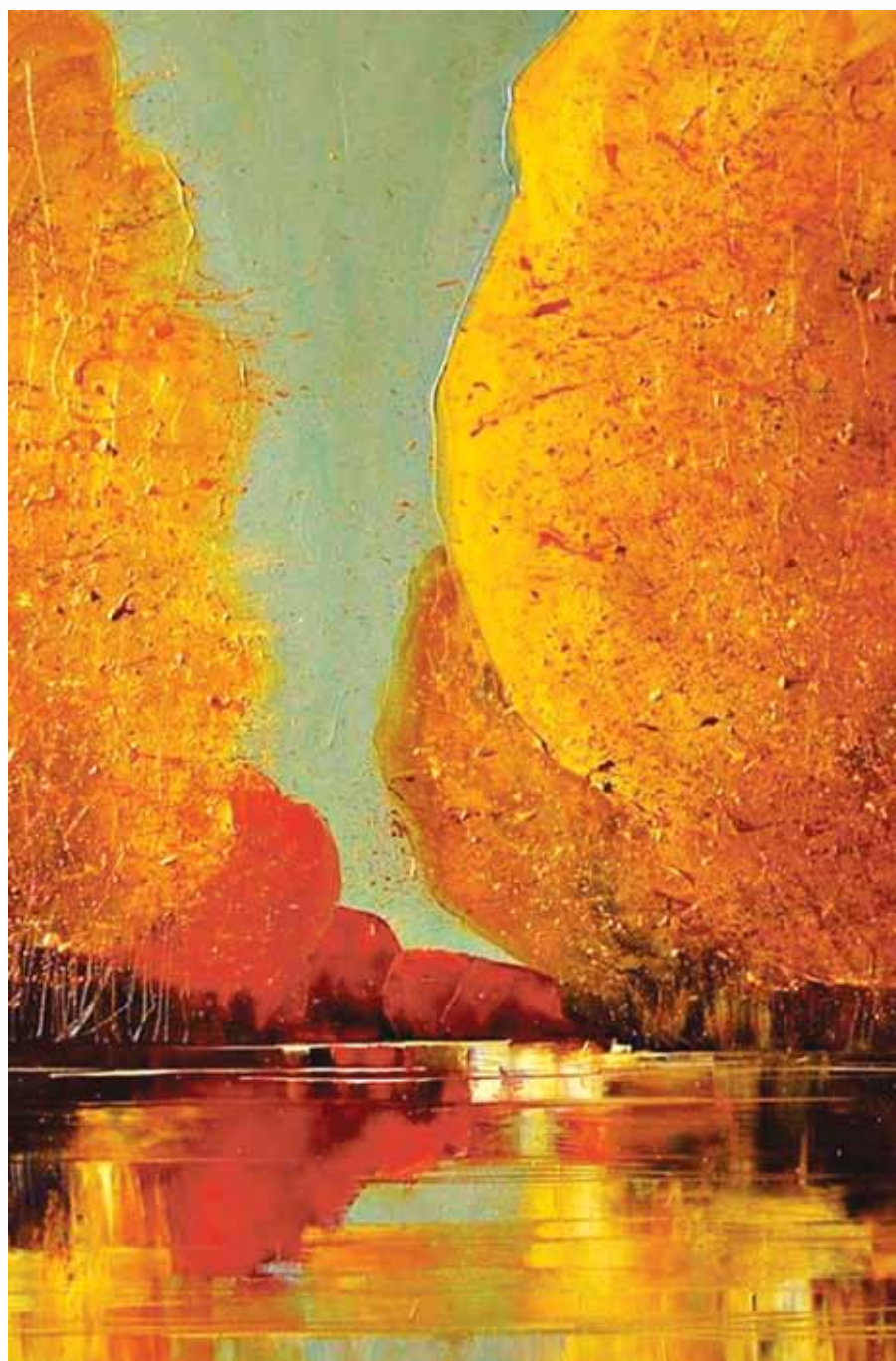
Ідеальні люди хронічно від того радісні
й піднесено-горді,
Особливо, коли вдалося когось
доправити в домовину.

На їхній вулиці тоді, безперечно, велике свято,
Прирівняне до Великодня, Покрови й Пречистих обох.
Ідеальних людей у місті настільки, трясця, багато,
Що мало хто помічає як до міста приходить Бог.
Як вечеряє із безхатками канапками із лососем,
Як вино перетворює в воду і зцілює вар'юватих.
Ніхто не бачить, що Бог закоханий в оцю осінь,
Наче рудий хлопчисько щиро, шалено й свято.
А він усміхається в небо, сплітає вінки із листя,
Пускає в ріку кораблики, розчісує коси вербам.
Він осінь зове по імені, вона йому просто - Христя,
Намріяна і єдина, така, що і більш не треба
Нікого у цілім світі, тим більше - у місті цьому,
Хіба павутинку літа створити й назвати бабиним.
І слухати в надвечір'ї, як глухо і до оскомини
Скидають плоди на стежку обтяжені райські яблуни.
Про що я? Сама ж не знаю.

Таке от щось мені думається.
Небесно-розкішний вечір і почуття пречисті.
Так добре в твоїх обіймах.

Не хочеться йти на вулицю.
Там осінь, коханий. Осінь.

А Богові - просто Христя...
Дзвінка Торохтушко

* * *

Мій брате рідний, Отче всечесніший,
Мені словами не здолати шлях,
Яким пройшов ти й серцем не змалішав
І в ворожнечі світу не заляк.

Для пастушка теляток, як до неба
До пастирства дорога – ой крута!..
І полювало КаГеБе на тебе,
Вживаючи медяника й хлиста.

Не взяв медяник, хоч жилось не сито,
І посвисту хлиста не налякавсь...
Вела ж тебе до праведного світу
Господня доброзичлива рука...

Далеко вже дитинство пастушине,
І шлях курний в минувшину пливе –
Давно ти пастир, добрий і гостинний,
Під Захистом Всевишнього живеш!

Духовний вклад не втиснеш в калькулятор
Щоб визначити вартість чи об'єм;
Його ж і не буває забагато,
Його – або ж нема, або він є.

Та знає люд мірило найпригодне,
Яке цей вклад висвітлює до дна:
“Наш батюшка – воістину народний”, –
Сказала прихожаночка одна.

Й не треба вже словесних біжутерій,
Бо сказано вже слово золоте –
Народне слово – ось всьому критерій!
Його сприймати маєм як святе!

- - -

Ось так я, уникаючи елею,
До тебе братнім словом завітав:
Поздоровляю, любий, з ювілеєм!
Бажаю щиро: МНОГАЯ ЛІТА!

Снаги тобі в подальшому служінні,
Бо підсумки робити ще не час...
А вже, коли відійдем в безгоміння,
Хай люди добрі зроблять це за нас.

Михайло Пишний

Батюшці - 75 років!

* * *

- Мамо, можна я завтра в школу піду? -
Звертаюсь я до матусі, яка порається з казанками біля кабиці.

- Та чого ти туди підеш, Вася? Тобі ж іще навіть шести років немає. Рано ще!

- А я дуже вчиться хочу!

- Оце тобі й на, - посміхнулась мама, - та тоді йди вже, що з тобою зробиш, а я потім поговорю з директором.

Наступного дня, рано-вранці, назбиравши в нашому садку торбинку яблук і груш, я пішов до школи. По дорозі ще скупався в Сурі і трішки посидів в моєму любимому місці на березі під старою вербою.

У дворі школи я зустрів директора, який, помітивши мене, зауважив:

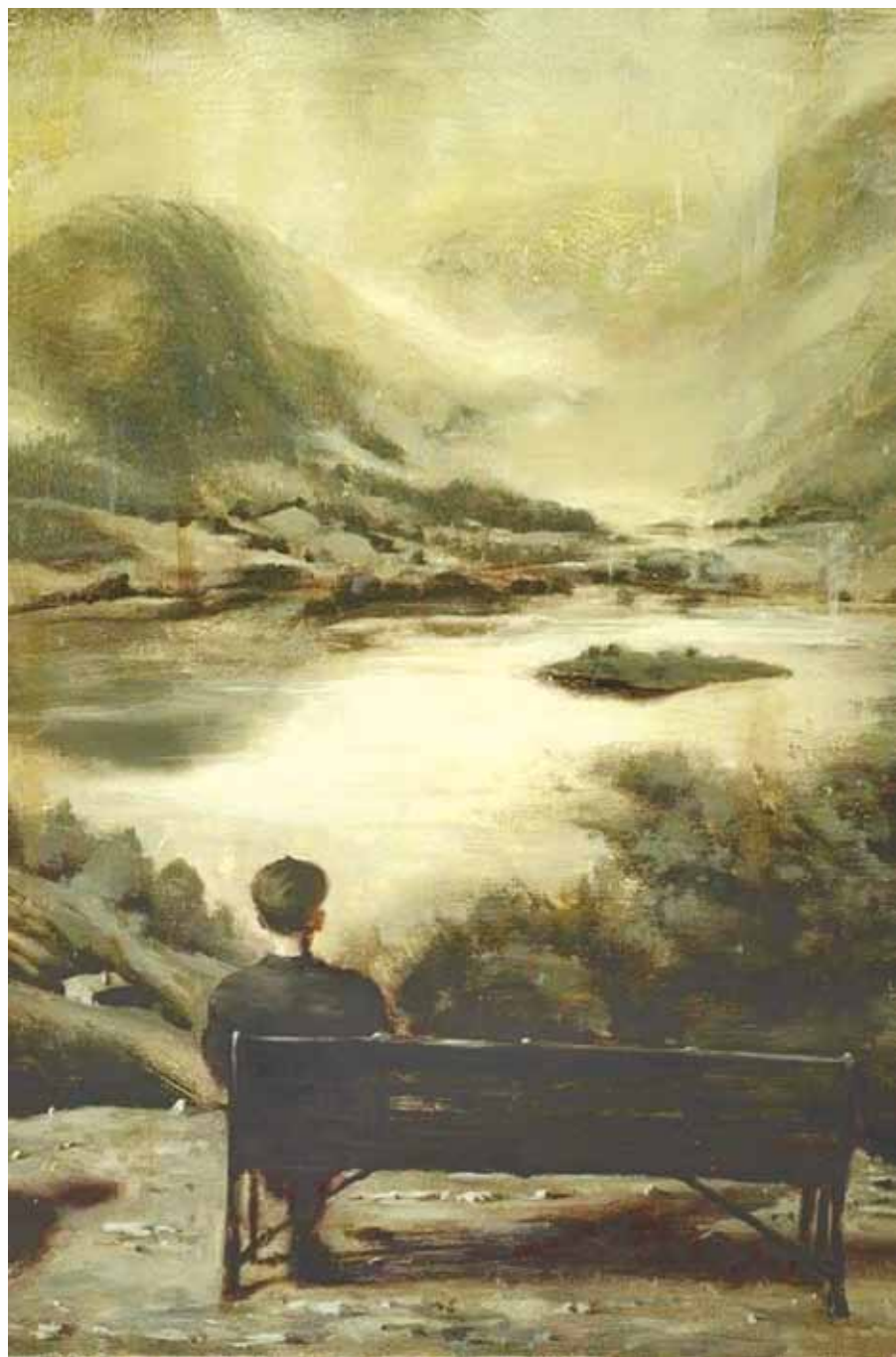
- В школу не ходят в одних трусиках, надо еще хоть что-то одеть.

- Добре, добре - відповів я і побіг назустріч Тіні Карповні, вчительці першого класу. - Це Вам, - віддав я їй торбинку.

- Ой, дякую, Вася, - посміхнулась Тіна Карповна, - йди, йди в клас.

В класі діти вже вибирали собі кращі місця за партами. А мене вчителька сама посадила за першу парту, поряд з Галею, дочкою голови колгоспу. Каже: так наші батьки попросили, щоб ми сиділи разом. Наші хати були по сусідству і вони часто вечорами ходили в гості один до одного і нас брали з собою. Дорослі допізна розказували різні історії зі свого життя, а ми забирались на теплу піч і читали українські народні казки, бо і я, і Галя ще до п'яти років вже вільно читали різні дитячі книжки...

Нарешті я вмовився за партою і простягнув ноги.

- Вася, а ти помаж ноги солідолом, тріщинки заживуть і не будуть боліть, - говорить Тіна Карповна, помітивши на перекладині під партою мої порепані грязні ноги.

- Та вони все літо чогось у мене такі, - пробурчав я, ховаючи ноги під себе.

Несподівано двері нашого класу відчинились і в клас зайшов директор.

- Здравствуйте, дети, - звернувся він до нас. Ми тільки роти роззявили, не знаючи, що сказати.

Настала гробова тиша.

- Діти ще не вміють російською, - пояснила директору Тіна Карповна.

Директор підійшов до дошки, взяв крейду і почав великими буквами повільно писати, а я слідкував за ним. "С-Л-А-В-А..." - буква за буквою нарешті написав він перше слово, а я вже подумки читав і наступне: "СЛАВА... МАМІ!" Аж раптом директор почав писати якесь інше слово з іншими буквами, а я, затамувавши подих, читав за ним: "С-Т-А-Л-І-Н-У". Фу, що це він написав? - здивувався я, - слава ж тільки мамі може бути, а не комусь! Неправильно це! Мені аж соромно стало. Хіба ж можна таке писати! Я збентежено дивився на директора. Що це з ним? Навіщо він таке пише? Не можна так, - бунтувала моя душа, - це ж погано!..

По дорозі із школи я знову присів під старою вербою. Приголомшений тим, що сталося, я сидів і переживав: "Не так це! Не треба цього! Бо це щось погане! Слава - Мамі! І більше нікому!"

- Ну що там в школі? - Питає мене мама, побачивши, що я повернувся додому.

- Там щось не те, - з дитячою серйозністю сказав я і поліз на теплу піч читати мої любими українські казки...

* * *

Форми віри... Канони... Постулати... Твердження... Час схожий на велику ріку, що увібрала в себе потоки малих... і більших... рік... І, окрім того, чисту воду струмків, що живляться джерельною водою... І та велика мутна ріка... від вод якої проростають зерна різного роду... несе свою каламуть у океан... Несе каміння... намул... нечистоти і стрічки кришталевої першооснови... зовсім непримітні, незримі... Такий могутній незпинний потік... Що все здатен понищити на своєму шляху... Води багато... А напиться не можна... Треба йти до джерела... До тієї невеликої... загубленої в чагарях з людських хитросплетінь гордині... мудрування... Видумок... Фантазій... крихітної кринички з фонтанчиком... Такої маленької, що, здавалось би і одному чоловіку не старчить вгамувати спрагу... І диво... Тієї малої води старчить на все людство... На кожного... хто жадає... Хто не шукає користі в мутній глибочині... Не закидає сіті в нечисті заводи... Не ловить лжеістини, щоб продати з вигодою на ярмарку людського марнославства... Джерело для тих... Хто шукає без вигоди... Хто прагне істинного знання без лукавих помислів... Хто, без паморок голови, і далекого розрахунку дає потрібне втомленому на каменистих путівцях життя з любов'ю... Ми демонструємо віру... Демонструємо любов... Демонструємо... А чи віримо... Любов - дар особистий... Зайди в кімнату і закрій за собою двері... Будь наодинці... і тоді помолись... Ми можемо бути простаками... Часто, просто, дурнями... що їдять всяку душевну непотріб... Яку підкидає нам майстер фетішу... творець ілюзій... Чому ми

віримо йому... Чому дозволяємо вести нас, як веде крисолов шеренгу щурів... у прірву... Форма... Знаки... Гасла... Виставлені на вселюд чесноти... благочестя... Омана очей... Омана розуму... Але не серця... Серце прагне любові... Хто скаже брату своєму рака... достоен суду і кари... Хто величає себе православним... і поносить навіть заблудшого, - не християнин... Кожен народ достоен свого пастиря... А хто шукає чужого пастиря... Знайде вовка в овечій шкірі... Не піднось високо над головою знак своєї приналежності до багатой спільноти... Бо, підносячи знак, шукаєш клейноди і багатство... Піднеси його в серці своєму... І будь милостивим до нужденного... Навчись ділитись останнім... І будеш мати... все, що тобі знадобиться... Маєш приклад в невеликій Книжечці... Звідти пий... Бо то чиста кринична вода, що погамовує духовну спрагу... І піднімає тебе над ярмарком суєт... Дивись на світ без гордині... З любов'ю... І тоді він стане дивитися на тебе Твоїми очима...

Коли кричиш у колодязь... то відповідає тобі відлуння... яке не розголосить твої зойки... Чи твою радість... Ти маєш надію, що ніхто не подивиться на тебе косо по твоєму сповіданні зоряному небу... Бо в колодязі і в ясний день... завжди зоряне небо... Ніхто не стане допитуватись у тебе про причину твоєї болі... Не полізе брудними кліщами в твою душу... витягуючи з її потаємних глибин заховані там листи твоїх сповідей... Ти... і колодязь... Ти... і ти... Як багато в людині за життя накопичується таємниць... Яких не повідати ні матері... ні брату... Ні другу, якщо він є... Проте... комусь дана

особлива милість мати в друзях людину, що вміє почути... вміє вислухати... І... головне... Вміє почуте похоронити у власному серці до скону... Така безцінна коштовність... Такий друг... Але... і він не годен чути багато чого з того... що ми приховуємо навіть від самих себе... Та й ми... оберігаючи його від тягарів власних нестроїв... про щось змовчимо... Будемо жити з тим темним спомином в казематі власного серця... Будемо тужити... і надіятись... що в один прекрасний день вся та, накопичена нами паморока, змиється чистою водою... Чи то сповіді... чи то криком в той самий колодязь... Ми кричимо в надії, що ніхто нас не почує... Однак... і відлуння... якимось дивним чином, вкладається в чийсь вуші... Наречена, що стає на рушник подружнього буття... З минулим... чи з цнотою... Просить щастя... У Творця... А те жадане щастя - її прагнення, її пристрасті... Її бажання... Бо можна бути щасливим в океані горя, що бушує круг тебе... А можна бути нещасним в повноті статків... При наглядній видимості успішності і досягнень... Що посієш... те будеш жати... Не треба силитись переінакшувати світ... Бо то мара... Треба переінакшувати себе... Попри все... Не йти на компроміс зі злом... Бо зло дає, і, часто, багато, щоб зробити тебе рабом... Воно спритний лихвар... І, якщо візьмеш у нього... довіку сядеш під його руку... Яка множина люду борсається в тій невидимій мережі... і лише одиниці... випорсують з тої цупкої павутини... Дивлюсь на мальву... Таке довге цвітіння... І така невибагливість... Така сила життя...

Yurii Nagulko

14 жовтня 2018 -
Покрова Пресвятої Богородиці

* * *

Через поле України ішла Божа Мати,
Там пшеничні колосочки стали Ї вітати.
Похились, поклонились – вітерець леліє.
Усі разом прошептали: “Радуйся, Маріє!”

Через степи України ішла Божа Мати,
Жайворонки, Божі пташки, стали Ї вітати.
Підлетіли усі вгору – вітерець леліє.
Усі радо щебетали: “Радуйся, Маріє!”

Через гори України ішла Божа Мати,
Там пастушки пасли вівці, стали Ї вітати.
Познімали капелюшки – вітерець леліє.
Усі радо проспівали: “Радуйся, Маріє!”

Через села України ішла Божа Мати,
Там в церквцях Божі люди стали Ї вітати.
Помолились, поклонились – вітерець леліє.
Усі радо проспівали: “Радуйся, Маріє!”

Через міста України ішла Божа Мати,
Вона прийшла всім сиріткам сльози повтирати.
Повтирала Вона сльози – діточки зраділи,
Що вони такі маленькі Матінку зустріли.

УПА

УПА була створена 14 жовтня 1942 року за рішенням політичного проводу ОУН для захисту мирного населення України від знущань Німецької окупаційної влади. Головнокомандуючим УПА, з 1943 р. по 1950 р. був Роман Шухевич, псевдонім Тарас Чупринка. Маючи визначні здібності, він створив дієздатну, багаточисельну військову силу, котра потужно протистояла німецьким і радянським каральним військам. Жахливі наслідки діяльності радянської влади в Україні, голодомори, репресії, терор у Східній Україні з 1920 р. по 1941 р., масові вбивства, катування, четвертування людей в тюрмах НКВД на Західній Україні з 1939 р. по 1941 р. остаточно озлобили людей проти німецьких окупантів і московського більшовизму. Жорстокі та антилюдські політичні системи комуністичних та фашистських загарбників сприяли державницьким та патріотичним почуттям мирного населення, котре масово вливалось в ряди УПА. В 1944 р. УПА нараховувала близько півмільйона осіб. Саме УПА врятувала населення Західної України від масового терору і повного знищення комуністичним режимом.

З 2005 року в Україні офіційно святкується річниця створення УПА (14 жовтня 1942). З 2015 року вояки УПА мають статус борців за Незалежність України у XX столітті. Боротьба Української Повстанської Армії - складова Українського Визвольного Руху 1920-1950 років.

Захисники і загарбники

Блокпост. Кружка теплого, на вишневих гілочках, чаю, обійнята долонями, є вікном у просторі. Вікном, через яке людина миттєво переноситься за своїми думками в інші краї й часи, шукає відповіді на запитання. Саме у такому пошуку, на великому скаті, сидів, розмірковуючи над тим, що розділяють ці мішки з піском? Що привело сюди цих хлопців? За спиною - Дніпровський степ, попереду - Донецький. І між степів - блокпост, як камінь межовий, водорозділ свідомості.

Хто ж поділив той степ? Де той водорозділ? По мові - ні. В степу - всі розуміють один одного. Національність - ні. В степах кого тільки нема! За соціальним станом - теж ні.

Чого вони стоять? - вони живуть майбутнім! А ті люди, що далі по степах, - здебільшого живуть минулим. Живуть у Другій світовій. Ні, навіть, у Великій вітчизняній. Воюють за переконання псевдо-ветеранів. Комусь потрібна їхня свідомість у тому часі... Так легше управляти. Вони всі - у помсті. По іншому життя не уявляють ані феодала їхні, ані вони. Страх. У цих, що тут на блокпосту, є страх, що заберуть майбутнє. Вони самі собі щось метикують, планують, як прожити завтра. А в тих, що далі, за блокпостом, теж є страх. Страх втратити надію, що їм повинні дати щастя з барського плеча. Їхня філософія - залежність. Що краще? Воля чи залежність?.. Велика гра на страхові людей. Одні боялись загубити волю, а інші - гарантовану залежність. Лиш степ розсудить... і життя.

Юрій Фоменко

Пам'яті Андрія Юрги, «Давида», побратима, бійця батальйону «ОУН»

Чи знаєте ви як народжуються солдати?

Ви не знаєте як народжуються солдати.

Солдати народжуються з війни

Солдати народжуються з болю

Любов може обернути чоловіка на солдата

Солдатом можна стати з ненависті –

Довелося й таких бачити -

Але найчастіше солдати народжуються

З війни.

Береться звичайне тіло чоловіка -

Вік чоловіка не має значення

У рідкісних випадках це може бути тіло жінки

Молодої дівчини

Найкраще незайманої

Звичайне тіло з плоті та крові

Народжене матір'ю -

І випробовується вогнем.

Спершу на тіло одягають різні захисні лати

Ставлять навпроти вогневих позицій ворога

На відстань від одного кілометра до п'ятисот метрів

І прострілюють з автоматів та СВД.

Якщо після першого залпу тіло не ламається
Не розтікається по землі
Не розсипається
З нього потроху починають знімати лати
Підводять ближче
І дають другий залп.

З кожним разом захисних лат на солдатському тілі
Стає все менше
А відстань – скорочується
Коли відстань стає мінімальною
А захисних лат на солдатів не залишається
У нього стріляють з кулеметів
Довгими чергами
Б'ють з мінометів
Накривають градами
Насамкінець рубають саперними лопатами
Колють штик-ножем

Якщо після всього
Солдатське тіло продовжує жити
Продовжує боротися
Воно стає невразливе
Солдат стає безсмертним
Він стає немовби з граніту
Солдатське тіло стає придатним на все.

З нього можна будувати церкви
Інші фортифікаційні споруди
Бліндажі окопи
Мости у майбутнє
Школи дитячі садочки
Практично все.
Але найкраще його класти наріжним каменем храму
А потім зводити стіну
Яку художники прикрасять Орантою
Чи іншою жінкою з дітям.

Солдат лежить на розі храму
Тримає на собі будівлю від віку до віку
І посміхається
Йому зовсім не прикро
Що ми поклоняємося жінці з дитиною
Хоча це він солдат тримає на собі весь храм
Тримає на собі все.

І лише матері
Які щонеділі провідують своїх маленьких хлопчиків
Котрі стали гранітними солдатами
Вигладжують пальцями шрами на їхньому тілі
Прикривають долонями зазубрини вм'ятини
Знають які ті вразливі
Лише матері знають
Як їм болить.

24.11.14, 19:11

Борис Гуменюк

Марш українських козаків

Встаньмо разом непохитно,
Козаченьки – браття,
Ворогам не подолати
Нашого завзяття.

Встаньмо разом з праотцями
В справі обопільній,
Щоби неньці-Україні
Вічно бути вільній.

Встаньмо, щоб орда ворожа
Назавжди назнала,
Що то є козацька доблесть
І козацька слава.

Славу лицарську – козацьку
Не зганьбили зроду,
Бо немає переводу
Козацькому роду.

* * *

Світить сонце... Дме вітер... Жебонить струмок від джерела... Шепочуть щось небу старі осокори... Ніч міняє день... І знову приходить ніч... Увесь світ перед нашими очима... І його матриця... дзеркальний відбиток - в глибинах нашого єства... Ми в світі... і світ в нас... Планети... Зорі... Галактики... Маленькі палаючі цяточки на барвистому оксамиті темного неба... Закручені в спіралі мільярди зірок близьких і далеких галактик... Для нас лише світлі сузір'я... що годні поміститися на кінчику нашого мізинця... Все відносно... Простір... Час... Все перемінне... непостійне... химерне... Таке маленьке звідсіля... виростає до безкраю, якщо стати в його центр... в саме серце, на вісь обертання... Світ холодний... навіть в термоядерному пожарі розпечених зірок... Безпристрасний... Шокує прекрасний... і грізний... Крига і полум'я... Земля... Океани... Суша... Життя... Таке фантастично дивне серед того кольорового безмежжя холодної краси... Інше... дотичне... Наповнене думкою... Почуттями... Чутливістю... Життя, що творить нове життя... Ланцюг нескінченної оповіді... Прекрасне і жахливе... Мільярди людей... Таких несхожих... Ні зовні... ні душевно... Таких близьких і... небезпечних... Вкорінених... і схожих на перекотиполе... При народженні маляти, його світ, - батьківський дім... Такий маленький серед велетенського простору безкінеччя... Тепло маминих грудей... Батьківські сильні руки... Та, дана відпочатку мапа всесвіту... потиху заповнюється пізнанням... Довірливість немовляти змінюється допитливістю дитини... І, по часі, переростає в обережність... пересторогу... Чи спротив... пошуки невідомого, що зве душу... кличе з глибин дідівської пам'яті... Знання тверезять, лякають... штовхають в прірву незгоди... До когось приходить страх... А хтось... попри все... лишається дитиною до скону... Білою вороною...

Диваком... Убогим... Дивно... Але саме їм дано бачити весь світ... Утримати той світ на краю прірви... Диваки, що уважно дивляться в наші очі з облуплених старих папертей... З древніх ікон... Диваки в лабораторіях... на полігонах... Диваки серед змучених пошуками успішності людських юрм... общин... натовпів... Серед лукавства і ошуканства всесвітнього гуртожитку... В якому хтось шукає оправдань своїм страхам... діям... вадам... Хтось краде... Хтось кам'яніє серцем в багатстві... Хтось жевріє в безпросвітній нужді... І забуває молитву... Ненавидить... Ненавидять... Світ стискується до клапця суші... над яким підняла руки в захисній молитві Оранта... В золотому омофорі... і синій... небесній туніці... Мати серед политих кров'ю... сльозами і потом полів... серед степу... Над лісами... горами... Аж до моря... Над людьми, що в неспокої завзято нишпорять світами в пошуку долі, яка завше при них... Україна... Народ... Серед якого я мав щастя народитися...

Попри все... настає новий день... І зникає в ненаситимому череві вічності... А, як він там зберігається, ніхто з людей знати не може... Проте одне сховище... зовсім не віртуальне... наша пам'ять... прихистить його до скону... І опісля... довіку... В безкраїх глибинах, прихованих від чужого ока, сувоях літопису нашого серця... Щось в тому за давненому письмі нам до душі... А чогось і згадувати не хочеться... Бо гидко... На якомусь споміні лежить відблеск любові... Якийсь же, - темний, як листопадова ніч... Але всі вони - наше життя... Не роби комусь того, що не хочеш, щоб робили тобі... І не роби того... що опісля огидно буде згадувати... Бо ніхто... не понесе твою вину... Ніхто не стане на Суді відповідати за твоє буття... Тільки ти... Склянка води, подана від серця... важить більше, ніж дорогий дарунок, зроблений

з наміром... Одне... не хизується... не згадує своїх добродійностей... Бо їх ціна неоднакова... Цеглина, покладена в стіну будинку... є частиною прихистку від негоди... А кинута в когось... каліцтво не лише причинника твоєї дії... а й твоєї власної душі... Один інструмент може нести життя... А може... смерть... казав мені дід... Кожен з нас, - скарбничий, що за життя стягує собі багатство в міру своїх талантів... І при порозі... на кінцевій зупинці... у одного буде великий міх... А хтось прийде з крихітною торбинкою... Однак, великий міх може бути набитий різним гідким духовним мотлохом... І тягнути володаря, наче прив'язані до ніг жорна, в глибини страху і болю... А в худій торбині може критися... діамант... Все, нами скоєне... не зникає... Воно завжди з нами... Настає новий день... І ми виходимо...

Yurii Nagulko

Дума про Степ

Мого дитинства теплий сповито́чку,
Моя колиска і моя сорочка,
Мій волошковий, мій пшеничний степе,
Нудьгую я у далечі від тебе.

Манливий, таємничий, загадковий...
Ти запалив цікавість хлопчаків!
І час настав... і владно ти покликав
Мене, малого, у дива́ великі!

Дива!.. Від комахини... до кургану!..
Дивись, мовляв, нічого не прогави!
Вдивлявся я і жадібно й бентежно
У Твій розмай і широчінь безмежну.

Ти спонукав мене на перші кроки
У Світ іще незнаний, Світ широкий.
Було спочатку моторошно й лячно;
В уяві оживало вовкулаччя!..

Навіть дрібної всячини полохавсь
Аж дибилось на тім'ячку волосся.
Та я зятято стра́хи свої нищив,
І, як здавалось, навіть ростом вищав.

За кроком крок... І я гайнув з домівки,
Закоханий у степові мандрівки!
За кроком крок... І сам я не помітив,
Як прикипів до степового світу!

...Давно було, а й досі відчуваю
Себе зернятком степового раю.

Хай житиму, в чорно́зем твій закутий,
Але не скину, степе, твої пута.

Ой степе рідний, УКРАЇНСЬКИЙ СТЕПЕ,
Я скучив за тобою до нестерпу!
Про тебе пам'ять добру зачеркнути -
Це рівнозначно, що й мені не бути.

Не хочу бути й зіркою у небі,
Якщо без тебе там... якщо без тебе...
Не хочу щастя на землі і в небі,
Якщо без тебе там... якщо без тебе...

А хочу, степе, хочу щирим серцем
В тобі бриніти хоч малим стебельцем!
Тобі на груди сонячні упасти,
Й про тебе пісню невмирущу скласти.

Михайло Пишний

А ми й не знали!

(Аполонівський палеовулкан в долині скіфських царів)

Якщо ви раптом думали, що для того, щоб побачити справжній вулкан потрібно обов'язково летіти кудись в Ісландію, на Гаваї або Камчатку, то це означає, що раніше ви ніколи не чули про релікт, який розташований всього-на-всього в тридцяти кілометрах від міста Дніпра (спеціалісти називають територію Солонянського району **долиною скіфських царів**, де розташовувались близько **п'ятисот курганів**, включаючи **кромлех** 3-го тисячоліття до н.е.). Тому, давайте поки відкладемо пакувати валізи, адже у нас є можливість познайомитися з унікальним палеонтологічним об'єктом геологічної спадщини, що знаходиться на території нашого краю.

Будемо знайомі: Аполонівський **палеовулкан** - геологічний пам'ятник природи.

Я сам дізнався про цю пам'ятку не так давно. Пару місяців тому я переглядав карту околиць своєї дачі і несподівано для себе натрапив на це місце. Назва мене відразу вразила, ну а поїздка, здійснена на цих вихідних, не тільки не розчарувала, але навіть навпаки - я залишився в повному захваті!

Карта, виявляється, давала неправильні координати, і ми, довірившись точним цифрам, а не своїм очам спочатку прогулялися по заростях очерету вище людського зросту.

Координати наполегливо вказували нам, що вулкан знаходиться в цих заростях.

А насправді артефакт знаходився в іншому місці.

Так що, як тільки ми перестали довіряти GPS і шукати вулкан в болоті, виявилось, що орієнтири, за якими його можна було знайти, весь час знаходились у нас прямо перед очима.

Недалеко від села Аполонівка, серед зелених полів і луків, розрізаних вигинами Сури, підносяться невеликі

пагорби, добре помітні здалеку на цій пологій місцевості.

Ці кучугури залишилися від вироблення невеликого покинутого кар'єру - місця, треба сказати, не тільки цікавого, але і досить мальовничого, особливо в цю пору року.

Цікавим це місце робить те, що кар'єр розкрив залишки архейського палеовулкана центрального типу, оголивши на своїх схилах фрагмент палеовулканічної споруди, яка генерувала лаву.

Щоб розуміти, що таке архейський палеовулкан нам треба звернутися до таких далеких часів, в порівнянні з якими людина з'явилася на Землі пару хвилин назад, а динозаври вимерли всього лише минулого тижня.

Архей - найдавніший, самий ранній період історії земної кори. Архейський еон веде свій початок з часу, коли Земля сформувалася як планета - близько 4 млрд. років тому. І це був час, коли Земля була мало схожа на сьогоденішню симпатичну блакитну кульку і була

досить негостинною планетою... Судіть самі.

За часів архейської ери на Землі вирували мільйони вулканів. Численні довгі тріщини кришили тверду кору, через них вивергались тисячі тонн розплавленої речовини, вибухаючи вогнем, попелом, газами і водяною парою. Не було тоді в атмосфері Землі вільного кисню, не було на її поверхні ні морів, ні океанів.

Для повної картини додайте сюди величезні блискавки, шалені буревії, дощі з окропу і розпечену поверхню.

Атмосфера архейської ери, в основному, складалася з вуглекислого газу і щільність її була набагато вищою за нинішню. Завдяки вуглекислій атмосфері температура води досягала 80-90° С. Вміст азоту був маленьким. Кисню, метану та інших газів ще майже не було. Температура атмосфери досягала 120° С.

Вражає? А тепер уявіть - справжнісінький учасник всіх цих подій спокійно живе біля нашого міста.

Вік Аполонівського палеовулкана приголомшує - понад 3 мільярди років!

Ось ці камені були свідками справжньої драми перетворення нашої планети.

А так це місце виглядає зараз.
На стінах і дніщі кар'єра спостерігаються унікальні

для докембрію фрагменти палеовулканічної споруди. У центральній частині кар'єру спостерігаються кілька розломів. На схилах центральної структури вулкана є виходи незмінених вулканічних порід. Палеовулкан складається з метабазальтів. Периферійні частини аполонівської палеоспоруди складені переважно системою розшарованих лавових потоків. Такі місця є хорошим джерелом інформації для тих, хто в цьому розбирається. Я ж до таких, на жаль, не належу і іноді трохи шкодую про свої слабкі знання з геології. Тут я відчув це особливо гостро.

Але це не завадило мені насолодитися чудовою красою цього місця і усвідомленням того, що я торкаюся до історії не тільки нашого краю, нашої країни, а й нашої планети. І це було, скажу я вам, Мегачудово!

(Дякуємо авторів!)

Автор: Док

* * *

Томос... Як обличчя втрачають маски... Як істинна
суть людини... незалежно від статусу, мундиру,
конфесії... виходить з темних закутків серця і стає
явною... Коли любов давно згасла в серці... і лише
попіл ворухиться від вітру перемін... тоді старе,
вкорініле в матеріальні сенси... противиться...
Істині і Духу... Нове вино потребує нових міхів...
І чистого сповідування простих слів рибалок, що
стали апостолами... І донесли почуте від Творця
до нашого часу... Серед круговерті стихійної
ярмарки гордині і марнославства... що поглинула
світ... Ті слова - єдиний маяк... єдине сонце, що
світить серед мороку безтяму... Всім... А любов і
милосердя... єдиний човен, що не дає втопитися
людині в хвилях мудрувань і лукавства тих, хто
поставлений обробляти виноградник... і точити з
плодів добре вино... Як дивно бачити на вовку
овечу шкуру... Хто має очі... нехай дивиться... Хто
має вуха... нехай слухає...

Що наші роки для нас? Каміння в заплічному
мішку, що з кожним днем важчає, - і несила нести.
Чи пір'їни в невидимих крилах, що підіймають
нас догори - над сьогоднішнім. І звідти, з висоти
свого віку, можемо роздивлятися світ під лупою
мудрості. Як для кого. У всіх своя міра. Тільки
крила виростають не враз, не в один день. Роками,
десятиліттями, - пір'їна до пір'їни. І, трапляється,
вироснуть, підіймешся, - і роздує, - Я над усім, і
над усіми... А хтось розкине, - і під ними затишно
і спокійно...

Yurii Nagulko

* * *

Відлітайте, дерева. Прощай, нетутешня пташко.
Ані докору з уст. Нам лишається довга сльота.

В керамічному глечику – кілька засохлих ромашок.
Екібана від літа, довершена і проста.

Півгодини дощу, півгодини ясного неба.
Вогко дихає камінь бароко і рококо.
Нагулятися містом, потім піти до себе,
Відігрітись на кухні, запарити молоко.

Підійти до вікна і дивитись, як дужий вітер
Нагинає дерева і листя в саду мете.
І про щось промовчати, торкнувши засохлі квіти.
І про щось говорити: про вітер, про листя, про те,

Що ця осінь така, як чудна перезріла панна –
То дарує вам усміх, то хусточку мочить слізьми.

А в долоні від літа – хіба що суха екібана.
І щодень по пелюстці її обриваємо ми.

Мар'яна Савка

Свята Подяка Всім!
За Віру, за Молитви,
за Доброту!
Дай Боже!

* * *

Дума за думою...
Ось я, о Боже! Та ось я!
Чи може Тобі
щось здалося?
Під жовтень! На осінь.
Та ось я!

Гадка за гадкою...
Де Він? Та де ж Він?
У формі якійсь?
Чи одежі?
В жовтневому кванті?
В осіннім безмежжі?
Та де ж Він?!

А Я говорю вам ще й досі:
Що тут Я, що там Я,
що ось Я!
Тобі це було не здалося:
Безкрайність віків
незбагненна!
Любов! І Життя!
І Вселенна!
І Жовтень! І Осінь!
Та ось Я!

Мова жовтневої тиші...
Сучасне, прийдешнє,
всевишне...
Твоє Це! Твоє Це!
Твоє Це!
І Мудрість! І Святість!
І Серце!
Просторінь віків
незбагненна!
Любов! І Життя!
І Вселенна!
Твоє Це!

Підготували:
священик Володимир Дерев'янка,
священик Павло Тепін,
Ігор Чечель, Григорій Бондаренко,
Володимир Філіпов

Обкладинка:
Ольга Дарчук, Генрі Ягодкін
Ілюстрації:
Оксана Збруцька, Валентин Рекуненко,
Володимир Калінін, Мар'яна Сілагіна,
Justyna Korania, Джошуа Флінт, Alex Tsyber,
Юрій Дубінін, Юрій Нагулко,
Roger Suraud, Ярослав Чижевськи,
Володимир і Олексій Єрмакови
та з інтернету

Книга-дарунок
Священик Василь Пишний,
Храм Покрови, с.Рубанівське,
Васильківський р-н., Січеславська обл.,
т. +380675238992,
т. +380502341503
www.naviky.dp.ua naviky@ukr.net
а/с 1847, м. Дніпро,
49027, Україна

Надруковано в типографії "Літограф"

Хай щастить!

